

Plan upravljanja istraživačkim podacima projekta EpiSpolia (Novi životi antičkih natpisa: epigrafski spoliji na području srednje Dalmacije)

Demicheli, Dino

Data management plan / Plan upravljanja istraživačkim podacima

Publication year / Godina izdavanja: **2024**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:286009>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-04**



Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)



Plan upravljanja istraživačkim podacima

Opće informacije		
	Ime i prezime predlagatelja	Dino Demicheli
	Matična organizacija	Filozofski Fakultet Sveučilišta u Zagrebu
	Naziv projekta	Novi životi antičkih natpisa: epigrafski spoliji na području srednje Dalmacije
	Upravitelj podacima	Dino Demicheli, ddemiche@ffzg.hr
1.	Prikupljanje podataka i dokumentacija	
	Koje ćete podatke prikupljati, obrađivati, stvarati ili se ponovno njima koristiti? (navedite format, vrstu i opseg podataka)	Sve fizičke podatke o epigrafskim spolijima, što uključuje: mjesto nalaza, opis položaja (za <i>in situ</i> spomenike), vrstu natpisa iskorištenog kao spolij, svrhu spolija, dimenzije, stanje, mjesto pohrane, prijepis teksta, dosadašnju objavu natpisa, a ako se spomenik nalazi u privatnoj kući, uključuje i podatke o vlasniku te njegovo mišljenje o samome spomeniku. Za svaki je natpis pripremljen formular u koji se upisuju podatci prvo ručno, a potom u digitalnome obliku (word datoteka). Svaki se spomenik dokumentira fotografijom u .jpeg formatu. Nadalje, za poneke se spomenike prikuplja i GPS položaj, što se pohranjuje kao .txt, .dxf ili .ascii datotekama. Po potrebi, rade se i trodimenzionalni modeli epigrafskih spomenika koji se pohranjuju u .psz datotekama. Uz dio koji se tiče dokumentacije natpisa, prikupljaju se podatci i tijekom arheoloških istraživanja, u svim navedenim formatima. Zbog slikovnog materijala i trodimenzionalnih modela potrebno je relativno puno prostora na hard diskovima (nekoliko terabajta).
	Kako će se podaci prikupljati, obrađivati ili stvarati? (ukratko navedite metodologiju i procese osiguranja kvalitete te načine organiziranja podataka)	Podatci se prikupljaju autopsijom spomenika, bez obzira nalazi li se spomenik kao dio neke arhitekture, kao uporabni predmet ili kao eksponat u muzeju, javnome prostoru ili privatnoj zbirci. Svaki dostupni epigrafski spolij se dokumentira fotografijom, a isto vrijedi i za svaku etapu arheološkog istraživanja. Ponekad se od natpisa rade 3D modeli, a ova se tehnika uvijek primjenjuje pri dokumentaciji arheoloških istraživanja. Fotografira se digitalnim fotoaparatom i bespilotnom letjelicom. 3D modeli izrađuju se u specijalnom softveru, a za jedan model količina slika varira od desetak do nekoliko stotina. Ponekad je potrebno ponoviti izradu modela, što može ovisiti o raznim parametrima. Slike spolija složene su prema lokalitetima i prema mikrolokacijama gdje se nalaze.
	Koju ćete dokumentaciju i metapodatke ustupiti osim podataka? (navedite koje su informacije potrebne korisnicima kako bi mogli čitati i interpretirati podatke u budućnosti te koji će se standardi koristiti pri tumačenju podataka)	Govoreći o formularima koji su napravljeni za ovaj projekt, metapodaci sadržavati osnovne informacije koje omogućuju ostalim korisnicima pronalaženje i korištenje podataka, ime osobe koja je prikupila podatke, datum prikupljanja. Dokumentacija treba sadržavati i podatke o korištenoj metodologiji te o načinu na koji je određen predmet dokumentiran (fotografija, faksimil, 3D model i sl.). Osim gore navedene vrste dokumenata postoje terenski dnevnik s istraživanja, a koji služe za pisanje stručnih izvješća i znanstvenih radova. Za interpretaciju podataka potrebno je imati softvere koji mogu čitati formate datoteka u koje su oni pohranjeni, npr. Agisoft Metashape za trodimenzionalne modele ili AutoCad za podatke koji su dokumentirani totalnom stanicom ili GNSS-om.

2.	Pravna i sigurnosna pitanja	
	Jeste li ograničeni sporazumom o povjerljivosti? Imate li potrebna dopuštenja za prikupljanje, obradu, čuvanje i dijeljenje podataka? Jesu li osobe čiji se podaci pohranjuju informirani o tome i jesu li dali privolu? Kojim ćete se metodama koristiti u svrhu zaštite osjetljivih podataka (GDPR - posebne kategorije osobnih podataka)?	Nisam ograničen sporazumom povjerljivosti osim u situaciji kada dokumentiramo spomenik samo za našu arhivu i koji ne smijemo objaviti budući da se radi o kolegijalnoj čestitosti i autorskim pravima. Za provođenje arheoloških istraživanja svaki put zatražimo i dobijemo dozvolu nadležnog konzervatorskog ureda, a to se odnosi i na dozvole uvida u građu u muzejima koji se posjećuju tijekom terenskoga rada. Dokumentirani materijal koji je dio muzejske građe ne smije se dijeliti bez dozvole nadležne institucije, tako da slikovni materijal u digitalnome obliku ne možemo dijeliti dok nije objavljen. Ako dolazimo na privatni posjed dokumentirati neki natpis, uvijek se javimo vlasniku/vlasnici objekta i pitamo za dopuštenje. U našem istraživanju nema posebnih kategorija osobnih podataka.
	Kako će se regulirati pristup podacima i njihova sigurnost? Koji su potencijalni rizici koje treba uzeti u obzir? Kako ćete osigurati sigurnost pohrane osjetljivih podataka?	Tijekom trećeg projektnog razdoblja nastojat ćemo sve podatke prebaciti na server kojemu će imati pristup samo članovi projekta. Zasad su podatci spremjeni na računalu voditelja projekta, a za pojedine vrste podataka radi se tzv. backup, premda je najtrajnije rješenje server ili oblak na koje se nadamo da ćemo prebaciti naše podatke. Ipak, smatramo da će svi najvažniji podatci o spomenicima biti na koncu objavljeni u tiskanim znanstvenim radovima i knjigama
	Kako ćete upravljati zaštitom autorskih prava i intelektualnog vlasništva? Tko će biti vlasnik podataka? Koje će se licencije primjenjivati na podatke? Koja će se ograničenja primjenjivati na ponovnu uporabu osobnih podataka?	Ne očekuje se da će rezultat istraživanja dovesti do patenta. Ostali problemi intelektualnog vlasništva će se u rješavati prema preporukama institucija u kojima su članovi projekta zaposleni, primarno Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Voditelj podataka ima pravo upravljanja podacima kada je riječ o znanstvenim radovima te sugerira ostalim članovima koji bi dio tko mogao obraditi ili objaviti. Budući da podaci nisu podvrgnuti ugovoru, te se neće patentirati, objavit će se kao otvoreni podaci.
3.	Pohrana i čuvanje podataka	
	Kako će podaci biti pohranjeni i kako će biti napravljena sigurnosna kopija podataka (<i>backup</i>) tijekom istraživanja? Koji su kapaciteti čuvanja podataka kojim raspolazete? Kojim se procedurama koristite za sigurnosnu kopiju (<i>backup</i>)?	Podatci su u digitalnome obliku te se kao takvi pohranjuju na računalo, a povremeno, odnosno kada se proučava samo jedan segment cjeline, on se učitava i na druge prijenosne ili trajne memorije (usb, prijenosni hard disk, prijenosno računalo ili se ostavi na mrežnome driveu. Kapaciteti računala kojima raspolazemo iznose oko 10 TB. Za sigurnosnu kopiju ne koristimo se nikakvim posebnim procedurama osim prebacivanja podataka s jednog računala na drugo. U dogledno ćemo vrijeme složene podatke pohraniti na server koji je smješten na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, a kojem pristup zasad ima samo voditelj projekta.

	Koji je vaš plan čuvanja podataka? U kojim će se formatima čuvati?	
4.	Dijeljenje i ponovna uporaba podataka	
	Kako i gdje će se podaci dijeliti? Na kojem repozitoriju planirate dijeliti podatke? Kako će potencijalni korisnici doznati za podatke?	Podatci će se dijeliti među članovima projektne skupine, a nakon što se objave rezultati projekta, zainteresiranim znanstvenicima i studentima možemo dati pristup podacima. Potencijalni korisnici moći će doznati za podatke putem preporuke, a ako se radi o studentima, tijekom nastavnih aktivnosti voditelja projekta. Primarno se misli na studente koji će pisati seminare ili završne radove na temu iz epigrafije, a kako će se raditi o većem broju slika, vrlo je vjerojatno da će im biti od koristi fotografija određenog natpisa. Naravno, ako se natpis čuva u određenom muzeju, pritom će se trebati dobiti i dozvola koja se osigurava zahtjevom za uvidom u građu.
	Ako postoje podaci koji se ne smiju dijeliti (prijavitelji vezani zakonskim, etičkim, autorskim pravila, povjerljivošću i sl.), pojasnite razloge ograničenja.	Nemamo povjerljivu vrstu osobnih informacija, premda muzejska građa (koja predstavlja većinu podataka), ne može se dijeliti zbog toga što za to nemamo dozvolu. Skup znanstvenih podataka i određenih zaključaka koji su proizašli iz tijeka projekta ne može se i neće dijeliti dokle god predstavljaju neobjelodanjene rezultate projekta.
	Potvrdite da ćete se koristiti digitalnim repozitorijem koji je u skladu s načelima <i>FAIR-a</i> .	Ako ćemo koristiti repozitorija za trajnu pohranu, on će biti usklađen s načelima FAIR-a.
	Potvrdite da ćete se koristiti digitalnim repozitorijem koji održava neprofitna organizacija (ako ne, objasnite zašto ne možete dijeliti podatke na digitalnom repozitoriju koji nije komercijalan).	Potvrđujem.

Ref:

[1] Celjak, D., Dorotić Malič, I., Matijević, M., Poljak, Lj., Posavec K. i Turk, I.: „Istraživački podaci - što s njima?“ [Istraživački podaci - što s njima? : priručnik o upravljanju istraživačkim podacima | Digitalni repozitorij Srca \(unizg.hr\)](#)